<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==

ગુજરાતની વડી અદાલતમાં, અમદાવાદ ખાતે

ફોજદારી અપીલ નં. ૩૬૮ / ૨૦૦૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ કે.જે. ઠાકર

==

૧. શું સ્થાનિક અખબારોના રિપોર્ટરોને ચુકાદો જોવા દેવાની મંજૂરી આપી શકાય?

૨ રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવું કે નહીં?

૩ શું માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી ચુકાદાની સ્વચ્છ નકલ જોવાની ઈચ્છા ધરાવે છે ?

૪ શું આ કેસમાં ભારતના સંવિધાન, ૧૯૫૦ની વ્યાખ્યા અંગે અથવા તેના હેઠળ કરાયેલા કોઈ આદેશ અંગે કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?

૫ શું તેને દીવાની ન્યાયાધીશને પરિભ્રમણ માટે મોકલવાનું છે?

==

ગુજરાત રાજ્ય....અપીલકર્તા(એસ)

વિરુદ્ધ

છગનભાઈ ભગવાનભાઈ સોની અને ૨....પ્રતિવાદી(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

==

હાજરી:

એમ.એસ. સી.એમ. શાહ, એડીશનલ પબ્લીક પ્રોસિક્યુટર, અપીલકર્તા(ઓ) નંબર ૧

શ્રી મેહુલ એચ. રાઠોડ, વકીલ, શ્રી કિશોર પ્રજાપતિ, વકીલ, વિરોધી પક્ષ(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૧ – ૩

==

પીઠ: માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ કે.જે. ઠાકર

તારીખ : ૨૭/૦૧/૨૦૧૫

સીએવી ચુકાદો

૧. આ અપીલ અપીલકર્તા–રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવી છે, જેમાં ડીસા સ્થિત માનનીય વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશના, (ટૂંકમાં, 'નીચલી અદાલત'), તા. ૨૪.૧૦.૨૦૦૩ના, સત્ર કેસ નં. ૧૩૨/૨૦૦૨માં આપેલા ચુકાદો અને આદેશને પડકારવામાં આવ્યો છે, જેમાં નીચલી અદાલતે અહીંના મૂળ આરોપી–પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ થી ૩ સૌને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૬ અને કલમ ૧૧૪ હેઠળના આરોપોમાંથી નિર્દોષ છૂટકારો આપ્યો હતો.

૨. સુવિધાની દૃષ્ટિએ, પક્ષકારોને નીચલી અદાલતમાં તેઓ જે સ્થિતિમાં હતા તે પ્રમાણે સંબોધવામાં આવશે.

૩. ફરિયાદ પક્ષના કેસની સંક્ષિપ્ત હકીકતો, જેમ કે નીચલી અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી હતી, એ પ્રમાણે મૂળ ફરિયાદીએ ૦૮.૦૩.૨૦૦૨ના રોજ ધાનેરા પોલીસ સ્ટેશનમાં પોતાના પુત્ર, નામે અશોક, ની મૃત્યુ અંગે ફરિયાદ નોંધાવી હતી, જેને ૦૭.૦૩.૨૦૦૨ના રોજ, આશરે સવારે ૦૨:૦૦ વાગ્યે, મૃત્યુ થયું હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું

છે. ફરિયાદમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે મૃતક અશોકનું લગ્ન મૂળ આરોપી નં.૧, એટલે કે મૂળ આરોપી નં.૩ની પુત્રી સાથે, આક્ષેપિત ઘટનાથી લગભગ બે / પૂર્વે થયું હતું. ફરિયાદમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે, લગ્ન પછી આરોપી નં.૩ થોડોક સમય મૃતક સાથે રહેવા આવતી હતી અને ત્યારબાદ પોતાના પિયર પાછી જતી હતી; અને જો તેને પિયર પાછા જવાની પરવાનગી ન આપવામાં આવે, તો આરોપી નં.૩ પોતાની જાતને અગ્નિસાત કરીને અથવા ગળાફાંસો ખાઈ આત્મહત્યા કરવાની ધમકી મૃતક તથા તેના પરિવારજનોને આપતી હતી. ફરિયાદમાં જણાવાયું છે કે આક્ષેપિત ઘટનાથી લગભગ દોઢ / પૂર્વે, આરોપી નં.૩એ દેસા ખાતેની સક્ષમ અદાલતમાં માનસિક તથા શારીરિક ત્રાસ અને દહેજની માંગ બાબતે ફરિયાદ નોંધાવી હતી અને તે કેસ સંદર્ભે મૃતકની પણ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, અને બાદમાં તેને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ આરોપી નં.૩ પોતાના વૈવાહિક ઘરમાં જવાનું બંધ કરી દીધું અને તેના સ્થાને દેસા ખાતે ભરણપોષણ માટે અરજી દાખલ કરી હતી. એવું જણાય છે કે, બંને પરિવાર તથા તેમની જાતિના વડીલોની દખલગીરીને કારણે આ મુદ્દો બાદમાં સમાધાનથી ઉકેલાયો હતો. ફરિયાદમાં જણાવાયું છે કે, મૃતકને સાંચોર ખાતે સોનીનો સ્વતંત્ર દુકાન આપવામાં આવી હોવા છતાં, આરોપી નં.૩એ તેના ઘરગથ્થુ વ્યવસ્થાપન તરફ ધ્યાન આપ્યું નહોતું. ત્યારબાદ ફરિયાદમાં જણાવાયું છે કે આક્ષેપિત ઘટનાથી વીસ દિવસ પૂર્વે, આરોપી નં.૩નો ભાઈ તેને પાછા તેના પિયર

લઈ જવા આવ્યો હતો. પછી, ૦૪.૦૩.૨૦૦૨ના રોજ, પ્રભુલાલ ભેરાજી સોની નામનો, જે સંયોગવશાત્ આરોપી નં.૩નો ભાણેજ થતો હતો, ફરિયાદીના શિવગંજ સ્થિત ઘરે આવ્યો અને જણાવ્યું કે તે આરોપી નં.૩ને તેમના ઘરે મોકલી આપશે, તેથી મૃતક આ પ્રભુલાલ સાથે ગયો હતો. ત્રણ દિવસ પછી, એટલે કે ૦૭.૦૩.૨૦૦૨ના રોજ, ફરિયાદીને તેના પુત્ર પન્નાલાલ પાસેથી ફોન આવ્યો કે ધાનેરાથી રમેશનો ફોન આવ્યો છે અને તેણે જાણ કરી છે કે મૃતક અશોકની સ્થિતિ અત્યંત ગંભીર છે અને તેને એક હોસ્પિટલે દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. ધાનેરા પહોંચ્યા પછી ફરિયાદીને જાણ થઈ કે મૃતક આરોપી નં.૩ને પાછી લાવવા રૂણી ગયો હતો અને ત્યાં, ફરિયાદીના જણાવ્યા મુજબ, આરોપી નં.૧ થી ૩ના ત્રાસને કારણે, મૃતકે કોઈ ઝેરી પદાર્થ પી આત્મહત્યા કરી હતી. આથી, ફરિયાદીએ આ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી. ગુનો નોંધાયા બાદ પોલીસ દ્વારા આક્ષેપિત ગુનાની તપાસ કરવામાં આવી અને પૂરતા પુરાવા મળતાં, અહિંના આરોપી–પ્રતિવાદી નં.૧ થી ૩ સામે આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું. ઇન્સાફી કાર્યવાહી વખતે, આરોપીઓએ દોષ સ્વીકાર્યો નહોતો અને પોતાનો વિચારણાનો હક દાવો કર્યો હતો, અને તેથી, કેસને વિચારણા માટે મોકલી આપવામાં આવ્યો હતો.

૪. નીચલી અદાલત સમક્ષ, આરોપી સામે મૂકાયેલા આરોપો સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે નીચેના સાક્ષીઓની તપાસ કરી;

ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ક્રમાંક	સાક્ષીનું નામ	આંક નં.
૧	ડો. કે.એસ. ઠક્કર	૧૪
૨	સંપતલાલ ભાનવરલાલ	૨૦
૩	હકમારામ શેષમલજી	૨૧
૪	પન્નાલાલ સંપતલાલ	૩૪
૫	હરિશચન્દ્ર વૈધરાજ સોની	૩૫
૬	કમલાબેન સંપતલાલ	૩૬
૭	જયંતીલાલ અમૃતલાલ	૩૭
૮	ભીખાલાલ લખમણરામ	૪૦
૯	પોપટ ભીખાજી	૪૩
૧૦	બલકિશન હરજીરામ સોની	૧૦
૧૧	બીજે પટેલ	૪૬
૧૨	એચ.એમ. બોઘાણી	૫૫

૫. મૌખિક પુરાવા ઉપરાંત, ફરિયાદ પક્ષે પોતાના કેસના સમર્થનમાં નીચેના દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પણ રજૂ કર્યા હતા;

અનુક્રમ ક્ર.ંે.	દસ્તાવેજોની વિગતો	આંક નં.

૧	પી.એમ. અહેવાલ	૧૬
૨	મૃત્યુના કારણનું પ્રમાણપત્ર	૧૭
૩	મૃતકના શરીર પર મળેલી ઈજાઓ બાબતે ડૉક્ટરનું મંતવ્ય	૧૯
૪	શિવગંજમાંથી જપ્ત કરાયેલા મૃતકના હસ્તાક્ષર ધરાવતાં કાગળો	૨૨
૫	ઈન્ક્વેસ્ટ પંચનામું	૨૫
૬	ગુનાસ્થળનો પંચનામું	૨૮
૭	મૃતક અશોક દ્વારા લખાયેલા આત્મહત્યાના નોંધપત્રની જપ્તીનું પંચનામું	૩૦
૮	એફઆઈઆર	૩૮
૯	મૃતકના ખિસ્સામાંથી મળેલી આત્મહત્યા નોંધ	૪૧

૧૦	ફરિયાદ	૪૭
૧૧	હસ્તાક્ષર નિષ્ણાતનું અભિપ્રાય	૫૧

૬. સુનાવણીના અંતે, આરોપી નં. ૧ થી ૩નાં દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળનાં વધુ નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા, અને ત્યારબાદ, નીચલી અદાલતે ઉપરના પરિચ્છેદ–૨માં દર્શાવ્યા મુજબ આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કર્યો. તેથી, વર્તમાન અપીલ.

૭. શ્રીમતી શાહ, અપીલકર્તા–રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન એપીપી, એ રજૂઆત કરી હતી કે નીચલી અદાલતે આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કરતી વખતે ભૂલ કરી હતી, કેમ કે તેણે રેકોર્ડ પરની સામગ્રીનું તેના સાચા પરિપ્રેક્ષ્યમાં મૂલ્યાંકન કર્યું નહોતું.ું. નીચલી અદાલત એ મૂલવવામાં નિષ્ફળ રહી હતી કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષીઓની સાક્ષી પરસ્પર પુષ્ટિકારક છે, અને તેથી, નીચલી અદાલતે આરોપીઓના નિર્દોષ છૂટકારો કરવાનો જે આદેશ કર્યો, તેમાં ભૂલ કરી હતી.ી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે મૃતક અશોકે એક આત્મહત્યા–નોંધ છોડી હતી, જેમાં આરોપી ક્રમાંક ૧ થી ૩ને દોષિત ઠરાવવામાં આવ્યા હતા, અને જે હસ્તલેખ નિષ્ણાતની સાક્ષીથી સ્થાપિત થાય છે; તેથી, નીચલી

અદાલતના ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવવો જોઈએ. તેથી, તેમણે પ્રાર્થના કરી હતી કે વર્તમાન અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે.

૮. આના વિરોધમાં, શ્રી પ્રજાપતિ, શ્રી રાઠોડ, આરોપી નં. ૧થી ૩– પ્રતિવાદીઓ તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ, નીચલી અદાલતના ચુકાદા અને આદેશને સમર્થન આપ્યું અને રજૂ કર્યું કે નીચલી અદાલતે સમક્ષ રહેલા સમગ્ર સામગ્રીને, સાક્ષીઓની મૌખિક સાક્ષી તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાના સ્વરૂપમાં, ધ્યાનમાં લઈને આરોપીઓને નિર્દોષ છૂટકારો આપ્યો હતો, અને તેથી, આ અદાલત દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવાની કોઈ આવશ્યકતા નથી.

૯. અપીલકર્તા–રાજ્ય માટેના વિદ્વાન અતિરિક્ત સરકારી વકીલ તથા મૂળ આરોપી નં. ૧ થી ૩ માટેના વિદ્વાન વકીલની દલીલો સાંભળી, અને તેમની સહાયથી, નીચલી અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલ આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશ સહિત રેકોર્ડ સામગ્રીનું અવલોકન કર્યું.

૧૦. આરોપી નં. ૧ થી ૩–પ્રતિવાદીઓની દોષિતતા સ્થાપિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે મૃતકના શરીર પર પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર ડૉક્ટરને પી.ડબ્લ્યુ.–૧ તરીકે તપાસ્યા હતા. પી.ડબ્લ્યુ.–૧એ પોતાના નિવેદન (આંક ૧૪) માં જણાવ્યું હતું કે ૦૭.૦૩.૨૦૦૨ના રોજ જ્યારે તે ફરજ પર હતો, ત્યારે એક પુરુષનો મૃતદેહ પીએમ માટે સીએચસી, ધાનેરા ખાતે

લાવવામાં આવ્યો હતો. પી.ડબ્લ્યુ.−૧એ જણાવ્યું હતું કે તેણે ડૉ. શાહ સાથે મળીને મૃતકના શરીર પર પીએમ કર્યો હતો. મૃતકના પીએમ નોંધપત્રની કૉલમ નં. ૧૫, ૧૬ અને ૧૭ નીચે મુજબ વાંચાય છે;

૧૫. બાહ્ય ઈજા : જનનાંગ પર ૩ સેમી × ૩ સેમીનો સપાટીપરનો નીલ, અંડકોશની જમણી બાજુએ મલત્યાગ થવાનો સંકેત.

મૂત્રવિસર્જન અને શુદ્ધીકરણ નહીં.

૧૬. બાહુઓ બાજુ પર પડેલી હોવાની સ્થિતિ.– જ્યાં દેહના પગ સીધા પડેલા હોય એવા કેસોમાં, ખાસ કરીને, હાથ અને આંગળીઓની સ્થિતિ, બંને હાથ અને પગ ઉપર કે નખોમાં રેત મળી હતી કે નહીં, તે અંગે દોરાઈ હોવાની શંકા ઊભી થાય છે?

૧૭. શરીર પરની બહારની સપાટી ચામડી પરની ઈજાઓના નીલચિહ્નો, ૩ સેમી. x ૩ સેમી. જમણી બાજુએ, અંડકોશની બાજુએ. (માપની ઉંમર અને તેમની ઈજા ૨૪ કલાકની અંદર.) દિશા ચોક્કસપણે દર્શાવવી અને અંદાજિત સમય, એટલે કે આવી ઈજાઓ કેટલા સમય પહેલાં કરવામાં આવી હતી અને તેનું કારણ, જણાવવું : લીલો કંટ્યુઝન અથવા સડો જણાય તો માંસપેશીઓની સ્થિતિ કેવી હતી ? નોંધ : જ્યારે એકથી વધુ ઈજાઓ હોય અને તે જ માટે આપેલી જગ્યા અંદર તેમનો ઉલ્લેખ કરવો

શક્ય ન હોય, ત્યારે તે અલગ સાદા પત્ર પર દર્શાવવો અને તે પર હસ્તાક્ષર કરવાં.

૧૧. આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે કૉલમ નં. ૧૦ અને ૧૭માં દર્શાવેલી ઈજાઓ સ્વરૂપે સાદી હતી અને તેમાંથી મૃત્યુ થવું શક્ય નહોતું. પી.ડબ્લ્યુ.–૧ મુજબ, મૃતકના મૃત્યુનું કારણ સોડિયમ અથવા પોટેર્શિયમ સાયનાઇડના ઉપપદાથ હાઇડ્રોસાયનાઇડ એસિડના સેવનના કારણે થયેલું તીવ્ર હૃદય–શ્વસન નિષ્ફળતા હતું.

૧૨. પી.ડબલ્યુ.–૨, જે અવસાન પામેલાનો પિતા હતો અને જેમણે આક્ષેપિત ગુનાની ફરિયાદ દાખલ કરી હતી, તેમણે પોતાની સાક્ષી (આંક ૨૦)માં જણાવ્યું હતું કે અવસાન પામેલાનો વિવાહ આરોપી ક્રમાંક ૩ સાથે થયો હતો અને લગ્ન પછી આરોપી ક્રમાંક ૩ ક્યારેક તેમના ઘરે આવતી હતી. પી.ડબલ્યુ.–૨એ જણાવ્યું કે જ્યારે પણ આરોપી ક્રમાંક ૩ તેમના ઘરે આવતી, ત્યારે તે કહેતી કે તે આત્મહત્યા કરશે, જેથી તેને તેના પિતૃગૃહે પાછા જવાની મંજૂરી મળે. આરોપી ક્રમાંક ૩ પોતાના ગામ રૂણી ગઈ પછી, તેણે પોતાના ભત્રીજા પ્રભુલાલને અવસાન પામેલાને લઈ આવવા મોકલ્યો, ત્યારબાદ ૦૪.૦૩.૨૦૦૨ના રોજ આક્ષેપિત ઘટના બની. ત્યારબાદ પી.ડબલ્યુ.–૨એ જણાવ્યું કે આક્ષેપિત ઘટના અંગે સમાચાર મળ્યા બાદ, જ્યારે તે અન્ય લોકો સાથે ધાનેરા સ્થિત

હોસ્પિટલમાં પહોંચ્યો, ત્યારે પોલીસે તેમને અવસાન પામેલાનો લખેલો એક નોંધપત્ર બતાવ્યો, જેમાં લખેલું હતું કે આરોપી ક્રમાંક ૧ થી ૩ના ત્રાસના કારણે તે આત્મહત્યા કરી રહ્યો હતો. ત્યારબાદ પી.ડબલ્યુ.–૨એ જણાવ્યું કે પોલીસ શિવગંજ આવી હતી અને અવસાન પામેલાના હસ્તાક્ષર ધરાવતા દસ્તાવેજો માગ્યા હતા અને આ સાક્ષીએ તેમને અવસાન પામેલાની એક ડાયરી આપી હતી. પી.ડબલ્યુ.–૨ના જણાવ્યા અનુસાર, અવસાન પામેલાએ આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા કરાયેલા ત્રાસના કારણે આત્મહત્યા કરી હતી. પોતાની ઊલટતપાસમાં પી.ડબલ્યુ.–૨એ સ્વીકાર્યું કે આ વાત સાચી છે કે આક્ષેપિત ઘટના પહેલા ૧૦–૧૫ દિવસથી આરોપી ક્રમાંક ૩ રૂણી ખાતે આરોપી ક્રમાંક ૨ સાથે રહેતી હતી. ત્યારબાદ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું કે પ્રભુલાલ, જે આરોપી ક્રમાંક ૧ના ભાઈનો પુત્ર હતો, અવસાન પામેલાને લઈ આવવા આવ્યો હતો અને તેઓ ગયા પછી પી.ડબલ્યુ.–૨એ પૂછપરછ કરતાં જાણ્યું હતું કે તેઓ રૂણી પહોંચી ગયા હતા. પી.ડબલ્યુ.–૨એ આ વાત પણ સ્વીકારી કે આરોપી ક્રમાંક ૩એ તેના તથા અન્ય લોકો વિરુદ્ધ શારીરિક તથા માનસિક ત્રાસ બાબતે ફરિયાદ દાખલ કરી હતી, પરંતુ ત્યારબાદ મુદ્દો સમજૂતીથી નિપજ્યો હતો અને તે સમજૂતી મુજબ અવસાન પામેલાને સાંચોરમાં એક અલગ દુકાન આપવામાં આવી હતી. જોકે, આરોપી ક્રમાંક ૩ સાંચોરમાં માત્ર બે દિવસ માટે અવસાન પામેલ [illegible] રહી અને ફરી રૂણી પાછી ગઈ, અને તેથી અવસાન પામેલો પી.ડબલ્યુ.–૨ સાથે રહેવા

આવ્યો. પી.ડબલ્યુ.-૨એ એ સૂચનાનો ઈન્કાર કર્યો કે અવસાન પામેલાનો ધંધો સારી રીતે ચાલતો ન હોવાથી, તે અને અવસાન પામેલો વારંવાર આરોપી ક્રમાંક ૧ પાસેથી પૈસા માગતા હતા તથા ફરિયાદીએ ૦૪.૦૩.૨૦૦૨ના રોજ અવસાન પામેલાને આરોપીઓ વિરુદ્ધ દોષારોપક લખાણ કરવા માટે બળજબરી કરી હતી અને એ જ દિવસે અવસાન પામેલા મારફતે પત્રો પણ તૈયાર કરાવ્યા હતા.

૧૩. પી.ડબ્લ્યુ.-૩, શિવગંજ ખાતેથી મૃતકના હસ્તલેખ ધરાવતા કાગળોની જપ્તીની પંચનામા (આંક ૨૨)નો પંચ સાક્ષી હતો; આ સાક્ષીએ, પોતાના નિવેદન (આંક ૨૧)માં, ઉપરોક્ત પંચનામાના મુદ્દે ફરિયાદ પક્ષને સંપૂર્ણપણે સમર્થન આપ્યું હતું. તેની ઊલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ એ સૂચનનો ઇનકાર કર્યો હતો કે તે ખોટું નિવેદન આપી રહ્યો હતો, કારણ કે ફરિયાદી તેનો સગો છે.

૧૪. પી.ડબ્લ્યુ.-૪, જે અવસાન પામેલાના ભાઈ હતા, તેમણે પોતાના નિવેદન (આંક ૩૪)માં જણાવ્યું હતું કે લગ્ન પછી આરોપી નં. ૩ તેમના ઘરે રહેવા આવતી હતી અને તે વખતે તે વારંવાર ઝઘડો કરતી તથા પિતૃગૃહ પાછા જવા માટે આત્મહત્યા કરવાની ધમકી આપતી હતી. પી.ડબ્લ્યુ.-૪એ જણાવ્યું હતું કે આરોપી નં. ૩એ અવસાન પામેલા અને અન્ય સામે માનસિક તથા શારીરિક ત્રાસ આપવાના આક્ષેપ સાથે ફરિયાદ

નોંધાવી હતી અને બાદમાં મામલો સમાધાનથી નીકળી જતાં, તે સમાધાનની શરતો મુજબ અવસાન પામેલા માટે સાંચોર ખાતે અલગ દુકાન શરૂ કરવામાં આવી હતી. જોકે, વ્યવસાય સફળ રહ્યો નહોતો અને આરોપી નં. ૩ પોતાના પિતૃગૃહ ગઈ હતી તથા અવસાન પામેલા સામે ભરણપોષણ માટે અરજી દાખલ કરી હતી. પી.ડબ્લ્યુ.-૩એ જણાવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત મામલો પણ સમાધાનથી નીકળી ગયો હતો અને આરોપી નં. ૩ શિવગંજ ખાતે તેમની સાથે રહેવા આવી હતી, પરંતુ તેણીએ ફરીથી તેમની સાથે ઝઘડો કરીને પોતાના પિતૃગૃહ પાછી ચાલી ગઈ હતી. પી.ડબ્લ્યુ.-૪ની બાકી સાક્ષી, એટલે કે આરોપી નં. ૩ના પિતરાઈ પ્રભુલાલ અવસાન પામેલાને લેવા આવ્યા હતા, અને પછી તેઓને આરોપિત ઘટનાની જાણ થઈ હતી તથા ધાનેરા પહોંચતાં પોલીસએ તેમને અવસાન પામેલાનું મૃતદેહ અને અવસાન પામેલાના શરીર પરથી મળેલી નોંધો વગેરે બતાવ્યાં હતાં, જે પી.ડબ્લ્યુ.-૨ તેમના પિતા ની સાક્ષી સમાન જ છે, અને તેથી તેનું વિગતવાર પરીક્ષણ કરવાની આવશ્યકતા નથી. પી.ડબ્લ્યુ.-૪ના મુજબ, આરોપિત ઘટનાનું કારણ આરોપીઓ દ્વારા અવસાન પામેલા પર કરાયેલ ત્રાસ હતું. પોતાના ઊલટતપાસમાં આ સાક્ષીએ એ સૂચનનો ઈન્કાર કર્યો હતો કે અવસાન પામેલા નો વ્યવસાય સારો ન ચાલતો હોવાથી તેઓ એ બાબતે તેને ઠપકો આપતા અને હેરાન કરતા હતા તથા ફરિયાદી અને અવસાન પામેલા વારંવાર આરોપી નં. ૧ પાસે પૈસા માંગતા હતા.

૧૫. પી.ડબ્લ્યુ.–૫, જે મૃતકના કાકા થતા હતા, તેમણે પોતાના પુરાવામાં (આંક–૩૫) જણાવ્યું કે મૃતકના આરોપી નં. ૩ સાથેના લગ્ન પછી આરોપી નં. ૩ પોતાના માતા–પિતા સાથે રહેતી હતી અને જ્યારે ફરિયાદી પોતાની પત્ની સાથે આરોપી નં. ૩ને તેના વૈવાહિક ઘરમાં લઈ આવવા ગયા, ત્યારે આરોપી નં. ૩એ તેમની સામે કેસ દાખલ કર્યા. પી.ડબ્લ્યુ.–૫એ વધુમાં જણાવ્યું કે આ બાબત બાદમાં સમાધાનમાં આવી અને સમજૂતી મુજબ આરોપી નં. ૩ના પિતાએ આપેલી વસ્તુઓ તેમને પરત કરવામાં આવી હતી તથા મૃતકને સાંચોર ખાતે અલગ ઘર અને દુકાન આપવામાં આવી હતી, જેથી તે અને આરોપી નં. ૩ સાથે રહી શકે. તેમ છતાં, આરોપી નં. ૩એ સાંચોર ખાતે મૃતક સાથે ઝગડો કર્યો હતો અને ત્યારબાદ મૃતકે સાંચોરની દુકાન બંધ કરી ફરી ફરિયાદી સાથે રહેવા પાછા આવ્યા. ત્યારપછી આ સાક્ષીના પુરાવા, એટલે કે આરોપી નં. ૩ના પિતરાઈ ભાઈ આવીને મૃતકને પોતાની સાથે લઈ ગયા અને કથિત ઘટના બની વગેરે, ૫વ. નં. ૨ અને ૪ના પુરાવા સમાન છે. પોતાની ઊલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ એ સૂચનનો ઇનકાર કર્યો કે પોલીસ સમક્ષ આપેલા પોતાના નિવેદનમાં તેણે આ જણાવ્યું નહોતું કે આરોપીઓ તરફથી મૃતકને કોઈ હેરાનગતિ થઈ નહોતી અને તેમણે શિવગંજ ખાતે આત્મહત્યા–પત્રની હકીકત ઘડી કાઢી હતી તથા મૃતકની વ્યક્તિ પાસેથી એવો કોઈ પત્ર મળ્યો નહોતો.

૧૬. પી.ડબ્લ્યુ.– નં. ૬, જે મૃતકની માતા હતી, તેમણે પોતાના નિવેદનમાં (આંક ૩૬), પી.ડબ્લ્યુ.– નં. ૨ અને ૪, એટલે કે અનુક્રમે તેમના પતિ અને પુત્ર, દ્વારા તેમના–તેમના નિવેદનોમાં અગાઉ જ જણાવવામાં આવેલા તથ્યો અને આક્ષેપોનું વર્ણન કર્યું હતું, એટલે કે આરોપી નં. ૩ કેવી રીતે ઝઘડો કરતી હતી અને માતૃગૃહે પાછા જવા માટે આત્મહત્યા કરવાની ધમકી આપતી હતી, તથા કેવી રીતે તેમણે મૃતકને સાંચોર ખાતે છોડી દીધો હતો, જ્યારે મૃતકને ત્યાં અલગ ઘર અને દુકાન આપવામાં આવેલ હતી, અને કેવી રીતે આરોપી નં. ૩ પોતાના માતૃગૃહે ગઈ હતી અને ત્યારબાદ પોતાના પિતરાઈને મૃતકને ત્યાં લાવવા મોકલ્યો હતો, અને ત્યારપછી કથિત ઘટના કેવી રીતે બની વગેરે. ઊલટતપાસ દરમિયાન, આ સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું હતું કે પોલીસ સમક્ષ આપેલા પોતાના નિવેદનમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે આરોપી નં. ૧એ મૃતક અને આરોપી નં. ૩ને અલગ રહેવા દેવા કહ્યું હતું, અને તેથી તેમણે તેમ કર્યું હતું. આ સાક્ષીએ આ સૂચનાનો ઈનકાર કર્યો હતો કે આરોપી નં. ૩ ઝઘડો કરતી નહોતી અને તેમને ધમકી આપતી નહોતી તથા તેના બદલે ફરીયાદ પક્ષ તરફથી આરોપી નં. ૩ સાથે ઝઘડો કરવામાં આવતો હતો, એ સાચું નથી.

૧૭. પી.ડબ્લ્યુ.–૭, જે ગુના સમયે ધાનેરા પોલીસ મથકમાં પીએસઓ તરીકે ફરજ બજાવી રહ્યા હતા, તેમણે પોતાના પુરાવામાં (આંક ૩૭) જણાવ્યું હતું કે તેમણે માત્ર ફરિયાદી ફરિયાદના આધારે ગુનો નોંધ્યો હતો।

૧૮. મૃતકના શરીર પરથી જપ્ત કરાયેલ મુદામાલના પંચનામા (આંક ૪૨)નો સાક્ષી રહેલા પી.ડબ્લ્યુ.–૮એ, પોતાના નિવેદનમાં (આંક ૪૦) જણાવ્યું હતું કે ૦૭.૦૩.૨૦૦૨ના રોજ, પોલીસએ તેને એક પુરુષના મૃતદેહમાંથી મુદામાલ જપ્ત કરવાના પંચનામા સંબંધે પંચ સાક્ષી તરીકે હાજર રહેવા બોલાવ્યો હતો, જે 'સોની' (સુવર્ણકાર) હતો. આ સાક્ષીએ ત્યારબાદ મુદામાલના આર્ટિકલ નં. ૧ અને ૨ ઓળખ્યાં, જો કે તેને ખાતરી નહોતી કે મુદામાલના આર્ટિકલ નં. ૪ અને ૫, એટલે કે રૂ. ૧૦૦/–ની ચલણી નોટ અને રૂ. ૫/–નો સિક્કો, તે જ હતા, જે પંચનામા સમયે તેને બતાવવામાં આવ્યા હતા. આ સાક્ષીએ ત્યારબાદ ઉક્ત પંચનામામાં પોતાની સહીી તેમજ પંચ નં. ૨ની સહી પણ ઓળખી. મુખ્ય પૂછપરછ દરમ્યાન આ સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે તેણે તૈયારશુદા પંચનામા પર સહી કરી હતી અને તેની હાજરીમાં ઉપરોક્ત મુદામાલના આર્ટિકલ્સ કોઈએ રજૂ કર્યા નહોતા. તેમ છતાં, તેણે પોતાની મુખ્ય પૂછપરછ દરમ્યાન સ્વીકાર્યું હતું કે ઉપરોક્ત મુદામાલના આર્ટિકલ્સ ટેબલ પર પડ્યા હતા.

૧૯. પો.અ.–૧૦, જે મૃતકના હસ્તાક્ષરોની જપ્તીના પંચનામા (આંક ૨૨) નો સાક્ષી હતો, તેણે પોતાના નિવેદન (આંક ૪૪) માં જણાવ્યું કે મૃતકના અવસાન બાદ તે ફરિયાદીના ઘરે ગયો હતો અને તે સમયે ગુજરાત પોલીસ આવી હતી તથા તેણે મૃતકના હસ્તાક્ષરો ધરાવતો

કોઈપણ દસ્તાવેજ માગ્યો હતો, જે ફરિયાદીએ પોલીસને આપ્યો હતો. આ સાક્ષીએ પછી મુદામાલ વસ્તુ નં. ૬ પરના પોતાના હસ્તાક્ષરની ઓળખ કરી. ઊલટતપાસામાં, આ સાક્ષીનું સાક્ષ્ય અખંડિત રહ્યું છે અને તેણે ફરિયાદીને ટેકો આપવા માટે ખોટું નિવેદન આપતો હોવાનો આરોપ નકારી કાઢ્યો છે.

૨૦. પી.ડબ્લ્યુ.–૧૧, જે તપાસ અધિકારી હતા અને જેમણે આક્ષેપિત ગુનાની તપાસ હાથ ધરી હતી, તેમણે પોતાના સાક્ષ્યમાં(આંક–૪૬) ફરિયાદ પક્ષના કેસને સંપૂર્ણપણે સમર્થન આપ્યું હતું, તપાસની સમગ્ર પ્રક્રિયા વર્ણવી હતી, કે કેવી રીતે તેમણે સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા અને મુદામાલ વસ્તુ વગેરે જપ્ત કરી, અને આ સાક્ષી પોતાના પુરાવાના મહત્વના મુદ્દાઓ પર અડગ રહ્યો છે.ે.

૨૧. પી.ડબ્લ્યુ.–૧૨, જે હસ્તાક્ષર નિષ્ણાત હતા, તેમણે તેમના નિવેદન (આંક ૫૫)માં જણાવ્યું હતું કે તેમણે વિવાદિત દસ્તાવેજ નં. ડી–૧, ડી–૨ અને ડી–૩ તથા દસ્તાવેજ નં. એન–૧, એન–૨, એન–૩ અને એનએન–૧, એનએન–૨ તથા એનએન–૩નું કાળજીપૂર્વક પરીક્ષણ કર્યું હતું અને જેમાં સ્વાભાવિક હસ્તાક્ષર સમાવિષ્ટ છે, તે એક જ વ્યક્તિ દ્વારા લખાયેલા હતા. તેમની ઊલટતપાસામાં, આ સાક્ષીએ આ સૂચનાનો ઇનકાર કર્યો કે પરીક્ષણ માટે આવાં કોઈ દસ્તાવેજો તેમને

મોકલવામાં આવ્યા નહોતા અને કે તેમણે તેના અંગે કોઈ અભિપ્રાય આપ્યો નહોતો.

૨૨. જ્યાં સુધી પી.ડબ્લ્યુ.–૯ની સાક્ષ્યનો સંબંધ છે, તેમણે ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નહોતું અને તેમને વિરોધી સાક્ષી તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

૨૩. રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રી, એટલે કે સાક્ષીઓની મૌખિક સાક્ષી તથા દસ્તાવેજોના સ્વરૂપમાં રજૂ થયેલ સામગ્રી,નું અવલોકન કર્યા બાદ, હવે આ અદાલતે તપાસવું રહ્યું કે શું ફરિયાદ પક્ષે વાજબી સંદેહથી પરે પોતાનો કેસ એ રીતે સાબિત કર્યો છે કે મૃતક અશોકે આરોપી નં. ૧ થી ૩ દ્વારા તેના પર કરાયેલા હેરાનગતિના કારણે આત્મહત્યા કરી હતી.

૨૪. આ બાબતે, ફરિયાદી, જે મૃતકના પિતા હતા અને જેને પી.ડબ્લ્યુ.–૨ તરીકે તપાસવામાં આવ્યા હતા, તેમની સાક્ષીનું અવલોકન કરવામાં આવે તો સ્પષ્ટ થાય છે કે આરોપી નં.૩ વારંવાર મૃતક સાથે તેના પિતૃગૃહે પાછા જવા બાબતે ઝઘડો કરતી હતી અને તે મૃતક તથા અન્ય લોકોને એ કહીને ધમકી પણ આપતી હતી કે જો તેને પિતૃગૃહે પાછા જવા દેવામાં નહીં આવે તો તે પોતાને સળગાવીને અથવા ફાંસો ખાઈને આત્મહત્યા કરશે. પી.ડબ્લ્યુ.–૨ની આ હદ સુધીની સાક્ષીને પી.ડબ્લ્યુ.–૪ અને પી.ડબ્લ્યુ.–૬ની સાક્ષીથી આધાર મળે છે, જે અનુક્રમે મૃતકના ભાઈ

અને માતા હતા. પી.ડબ્લ્યુ. નં. ૨, ૪ અને ૬ મુજબ, જ્યારે પણ આરોપી નં.૩ તેમની સાથે રહેવા આવતી, ત્યારે તે ઝઘડો કરતી અને પોતાના પિતૃગૃહે ચાલી જતી, અને લગ્ન પછી તરત જ તેણે મૃતક તથા તેના પરિવારજનો વિરુદ્ધ માનસિક અને શારીરિક ઉત્પીડન તથા દહેજની માંગ બાબતે ફરિયાદ પણ નોંધાવી હતી. રેકોર્ડ પરથી જણાય છે કે તે બાબતનો સમાધાન કરવામાં આવ્યો હતો અને તે સમાધાનની શરતો અનુસાર, પ્રથમ, આરોપી નં.૧ દ્વારા આરોપી નં.૩નું મૃતક સાથે લગ્ન સમયે આપવામાં આવેલ તમામ સામાન મૃતક અને તેના માતાપિતાએ પરત આપવાનો હતો અને દ્વિતીય, મૃતકને સાંચોરમાં અલગ ઘર અને દુકાન આપવામાં આવવાની હતી, જેથી તે અને આરોપી નં.૩ સાથે રહી શકે. પી.ડબ્લ્યુ. નં. ૨, ૪ અને ૬ મુજબ, મૃતક અને આરોપી નં.૩ને સાંચોરમાં રહેવા મોકલવામાં આવ્યા હોવા છતાં, આરોપી નં.૩ ત્યાં પણ લાંબો સમય રોકાઈ નહીં અને થોડા દિવસો બાદ પોતાના પિતૃગૃહે પરત ગઈ, અને તેથી મૃતક ફરી ફરિયાદી સાથે રહેવા આવ્યો. આના અનુસંધાને આરોપી નં.૩ ત્યાં આવી, જેને પછીથી કથિત બનાવના ૧૦–૧૫ દિવસ પહેલાં તેના ભાઈ દ્વારા પોતાના પિતૃગૃહે પાછી લઈ જવામાં આવી, અને ત્યાં ગયા પછી આરોપી નં.૩એ તેના પિતરાઈ ભાઈ મારફતે મૃતકને પોતાના પિતૃગૃહે બોલાવ્યો, જ્યાં કથિત બનાવ બન્યો.

૨૫. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, જો પ.વ. નં. ૨, ૪ અને ૬ની સાક્ષીનું ધ્યાનપૂર્વક અવલોકન કરવામાં આવે, તો એ સાચું છે કે તેમણે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં આક્ષેપિત વ્યક્તિઓ દ્વારા મૃતકને કરવામાં આવેલી સતામણીનું વર્ણન કર્યું નથી. તેમ છતાં, સાથે સાથે એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું પડે કે પ.વ. નં. ૨, ૪ અને ૬ ગ્રામ્ય વિસ્તારના છે અને તેઓ સુશિક્ષિત જણાતા નથી, અને તેથી, તેમને કદાચ આ ખબર ન હોય કે આક્ષેપિત વ્યક્તિઓ દ્વારા મૃતકને કરવામાં આવેલી સતામણીનું ચોક્કસ વર્ણન કેવી રીતે કરવું, અને તેથી, આ અદાલતે તેમના વર્તનના આધારે આક્ષેપિત વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ તેમની કરેલી આક્ષેપોની તપાસ કરવી પડશે.

૨૬. અહીં, તથ્યની નોંધ લેવાય તે યોગ્ય છે કે આક્ષેપિત ઘટના, મૃતકના આરોપી નં. ૩ સાથેના લગ્નની તારીખથી બે વર્ષની અંદર બની હતી. રેકોર્ડ પરથી સ્પષ્ટ છે કે લગ્ન સમયે મૃતક શિવગંજ ખાતે સંયુક્ત કુટુંબમાં આરોપી નં. ૩ સાથે રહેતો હતો. જોકે, લગ્નના થોડા મહિનાઓમાં જ આરોપી નં. ૩એ મૃતક તથા અન્ય વિરુદ્ધ હેરાનગતિ અને દહેજની માંગ બાબતે ફરિયાદ નોંધાવી હતી, જેના સંબંધમાં મૃતકની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને પછીથી તેને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. એટલું જ નહીં, મૃતકે પોતાના આત્મહત્યાના નોંધપત્રમાં, આંક ડ–૧ અને ડ–૩માં, લખ્યું છે કે તેના સાસરિયાઓએ તેની વિરુદ્ધ કલમ ૪૯૮(એ) આઇ.પી.સી. હેઠળ ખોટી ફરિયાદ નોંધાવી હોવાથી તે અત્યંત

વ્યથિત હતો. મૃતકે આગળ તેમાં લખ્યું છે કે ઉપરોક્ત કારણસર તેનો પરિવાર પણ વ્યથિત હતો, છતાં તેના તરફથી કોઈ દોષ નહોતો. એવું જણાય છે કે કલમ ૪૯૮(એ) હેઠળનો વિવાદ બંને પરિવારજન અને જ્ઞાતિના વડીલોની મધ્યસ્થીથી સમાધાન થયો હતો. તે સમાધાન મુજબ, મૃતક તથા તેના માતાપિતાએ લગ્ન સમયે આરોપી નં. ૧ દ્વારા આરોપી નં. ૩ને આપવામાં આવેલી વસ્તુઓ પરત કરી હતી. તે ઉપરાંત, તે સમાધાનની અન્ય શરત મુજબ, પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ મૃતક માટે સાંચોર ખાતે અલગ દુકાન અને ઘરનું આયોજન કર્યું હતું જેથી મૃતક અને આરોપી નં. ૩ સાથે રહી શકે. આ રીતે, મૂળ આરોપી નં. ૧થી ૩ દ્વારા મૂકવામાં આવેલી આ સમાધાનની શરતને કારણે જ મૃતકને શિવગંજ ખાતેનો પોતાનો પરિવાર છોડવા મજબૂર થવું પડ્યું અને સાંચોર ખાતે રહેવા જવું પડ્યું. જોકે, આરોપી નં. ૩ સાંચોર ખાતે પણ મૃતક સાથે લાંબા સમય સુધી રહી નહીં અને થોડા દિવસોમાં જ મૃતકને એકલો છોડીને ફરી પોતાના પિતૃગૃહે ચાલી ગઈ. પી.ડબ્લ્યુ. નં. ૨ અને ૪ના પુરાવા પરથી સ્પષ્ટ છે કે સાંચોર ખાતે મૃતકનો ધંધો સારું ચાલતો ન હતો અને તેને આર્થિક તકલીફો હતી, તેથી આવી પરિસ્થિતિમાં આરોપી નં. ૩એ તેની સાથે રહીને મૃતકને સહારો આપવો અપેક્ષિત હતો. પરંતુ તેણે તેવું કર્યું નહીં; તેના બદલે, મૃતકને સાંચોર ખાતે એકલો છોડીને પોતાના પિતૃગૃહે ચાલી ગઈ અને ત્યારબાદ, કલમ ૧૨૫ દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા હેઠળ મૃતક વિરુદ્ધ ભરણપોષણ માટે અરજી કરી. આવી પરિસ્થિતિમાં, જ્યારે

મૃતકનો ધંધો સારું ચાલતો ન હતો અને તેને આર્થિક તકલીફો હતી, ત્યારે તેની વિરુદ્ધ ભરણપોષણની અરજી કરવી ઘા પર મીઠું ભભરાવવા સમાન કહી શકાય. પી.ડબ્લ્યુ.–૪એ પોતાના પુરાવામાં જણાવ્યું હતું કે જ્યારે પણ મૃતક આરોપી નં. ૩ને પાછી લેવા જતો ત્યારે આરોપીઓ તેને મારતા અને નશાની હાલતમાં તેને અશ્લીલ ગાળો આપતા હતા.ા. આ તથ્યો મૃતકના આત્મહત્યાના નોંધપત્ર નં. ડ–૧, ખાસ કરીને તેની લીટી નં. ૯ અને ૧૦થી સમર્થિત થાય છે, જેમાં તેણે લખ્યું છે કે જ્યારે હું મારા સાસરિયાઓના ઘરે જાઉં છું ત્યારે તેઓ મને મારતા અને નશાની હાલતમાં અશ્લીલ ગાળો આપતા. પી.ડબ્લ્યુ.–૧૨, જે હસ્તાક્ષર નિષ્ણાત હતા, તેમના પુરાવાથી એ સાબિત થાય છે કે મૃતદેહમાંથી મળેલી નોંધો પોતે મૃતકે લખેલી હતી, જ્યારે પી.ડબ્લ્યુ.–૮ના પુરાવાથી નોંધોની પુનઃપ્રાપ્તિનું પંચનામું (આંક ૪૧) સાબિત થાય છે. આ સ્વીકારાયેલું છે કે મૃતક પોતે સાસરિયાના ઘરે ગયો નહોતો, પરંતુ આરોપી નં. ૩એ પોતાના પિતરાઈ ભાઈ મારફત રૂણી ગામે મૃતકને બોલાવ્યો હતો, જ્યાં મૃતકે આત્મહત્યા કરી હોવાનું કહેવાય છે. તેથી, જ્યારે મૃતકને બોલાવવામાં આવ્યો હતો અને તેણે આરોપી નં. ૧થી ૩ના નિવાસસ્થાને આત્મહત્યા કરી, ત્યારે આક્ષેપિત ઘટના કઈ પરિસ્થિતિમાં બની હતી તે સમજાવવાની ફરજ તેમના પર હતી. જોકે, આરોપીઓએ એ બાબતમાં કોઈ સ્પષ્ટીકરણ આપ્યું નથી. આરોપી નં. ૩ વિશેષ શિક્ષિત અને આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર જણાતી નથી અને તે પોતાના માતાપિતા પર આધારિત દેખાય છે; તેથી,

આરોપીઓની સામાજિક–આર્થિક પૃષ્ઠભૂમિને ધ્યાનમાં લેતા, એવું માનવું શક્ય નથી કે આરોપી નં. ૩ પોતાના માતાપિતા અને ભાઈના કોઈ આધાર વિના વારંવાર પોતાના પતિ, અર્થાત્ મૃતક, અને સાસરિયાઓ સાથે ઝઘડો કરતી હશે. આ અદાલતનું તેથી મંતવ્ય છે કે નીચલી અદાલતે આરોપીઓને નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે અને નીચલી અદાલતનો આદેશ આ અદાલતના હસ્તક્ષેપની માંગ કરે છે.

૨૭. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતાં, અહીં સર્વોચ્ચ અદાલતના "અશોક રાય વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય" માંના તાજેતરના નિર્ણયનો સંદર્ભ લેવો પ્રાસંગિક રહેશે, (૨૦૧૪) ૫ એસ.સી.સી. ૭૧૩, જેમાં અપીલના નિરાકરણ કરતી વખતે અદાલતને માર્ગદર્શક બનનારા સિદ્ધાંતોને રેખાંકિત કરતાં, પરિચ્છેદ–૧૦ માં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું;

> ૧૦. નિર્દોષ છૂટકારાના આદેશ સામેની અપીલની બાબતમાં અદાલતે કયા સિદ્ધાંતો અનુસાર માર્ગદર્શન લેવું જોઈએ તે અંગે આ અદાલતના અનેક ચુકાદાઓનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે. કાયદો એટલો સુસ્થિર થઈ ગયો છે કે તે ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કરવાની આવશ્યકતા નથી. એટલું કહેવું પૂરતું છે કે અપીલી અદાલતે નિર્દોષ

છૂટકારાના આદેશને રદ કરતાં અત્યંત સાવચેત રહેવું જોઈએ, કારણ કે નિર્દોષ છૂટકારાનો આદેશ આરોપીની નિર્દોષિતાની અનુમાનિત ધારણાને વધુ મજબૂત કરે છે. જો નીચલી અદાલતે લીધેલ દષ્ટિકોણ તર્કસંગત રીતે સંભવિત દષ્ટિકોણ હોય, તો માત્ર એટલા કારણે તેને વિક્ષેપિત કરવો જોઈએ નહીં કે અપીલી અદાલતને લાગે છે કે બીજો કોઈ દષ્ટિકોણ પણ શક્ય છે. ગંભીર તથ્યાત્મક અને કાનૂની ભૂલોથી ભરપૂર તર્કવિરુદ્ધ નિર્દોષ છૂટકારાનો આદેશ ન્યાયના ભ્રષ્ટીકરણને અટકાવવા રદ કરવો પડશે, કારણ કે જેમ અદાલતે નિર્દોષિતાની અનુમાનિત ધારણાને યોગ્ય વજન આપવું અને નિર્દોષ વ્યક્તિને સજા ન થાય તેની કાળજી લેવી જરૂરી છે, તેમ ગુનેગારો સજા ટાળી ન જાય તેની પણ કાળજી લેવી અદાલતનું એટલું જ કર્તવ્ય છે. જ્યાં સુધી અપીલી અદાલતને નિર્દોષ છૂટકારાનો આદેશ સ્પષ્ટપણે અયોગ્ય જણાય નહીં અને તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે પૂરતા તથા જોરદાર કારણો હોવાનું તે માન્ય ન કરે, ત્યાં સુધી તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં. આ સિદ્ધાંતોના પ્રકાશમાં અમે આ કેસનો વિચાર કરીશું.

૨૮. વધુમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે "અંજનપ્પા વિ. કર્ણાટક રાજ્ય", (૨૦૧૪) ૨ એસસીસી ૭૭૬માં, નીચલી અદાલતે મૂળ આરોપીનો આપેલ નિર્દોષ છૂટકારો રદ કરીને આપેલો વડી અદાલતનો આદેશ સમર્થનપૂર્વક માન્ય રાખ્યો હતો. તે કેસમાં અપીલકર્તા-મૂળ આરોપી, જે મૃતકનો પતિ હતો અને આરોપિત ઘટનાના માત્ર ચાર / પૂર્વે જ તેની સાથે લગ્ન કર્યા હતા, તેણે દહેજની માગણી કરી હતી અને લગ્ન સમયે મૃતકના પિતાથી રૂપિયા ૫,૦૦૦/-, એક મોટર-બાઈક, એક સોનાની ચેઈન અને કપડાં મેળવ્યાં હતાં. ત્યાર પછી પણ અપીલકર્તા વધુ દહેજ લાવવાના બહાને મૃતકને સતત હેરાન કરતો રહ્યો હતો. આરોપિત ઘટનાની તારીખે પણ, મૃતકની મિલકત અપીલકર્તાના નામે કરાવવાના મુદ્દે મૃતક અને અપીલકર્તા વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો અને તે સમયે અપીલકર્તાએ કેરોસીન ઢોળીને મૃતકને સળગાવી દીધી હતી. હોસ્પિટલમાં, તબીબી અધિકારી સમક્ષ, મૃતકે પોતાના પતિ એટલે કે અપીલકર્તાએ પોતાને સળગાવી દીધાની ઈતિહાસકથા આપી હતી. તેથી, તબીબી અધિકારીએ તે નોંધ કરીને પોલીસને જાણ કરી, જ્યાંથી હેડ કોન્સ્ટેબલ, પી.ડબ્લ્યુ.-૫, ડૉક્ટરની પરવાનગીથી હોસ્પિટલમાં આવ્યા અને મૃતકનું નિવેદન નોંધ્યું, જેમાં તેણે તબીબી અધિકારી સમક્ષ આપેલી ઈતિહાસકથા પુનરાવર્તિત કરી હતી. ત્યારબાદ, તબીબી અધિકારીએ તે નિવેદન પર નોંધ કરી હતી. જોકે, મૃતકના માતા-પિતાએ તેના કેસને સમર્થન આપ્યું નહોતું અને તેથી, નીચલી અદાલતે ઠરાવ્યું કે મૃતક

નિવેદન આપવા યોગ્ય સ્થિતિમાં નહોતી અને મૂળ આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂક્યો. અપીલમાં, વડી અદાલતે ઠરાવ્યું કે ફરિયાદ પક્ષનો કેસ સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ, એટલે કે ડૉક્ટર અને હેડ કોન્સ્ટેબલ, જેમની પી.ડબ્લ્યુ. નં. ૪ અને ૫ તરીકે, અનુક્રમે, તપાસ કરવામાં આવી હતી અને જેમણે મૃતકના મૃત્યુપૂર્વ નિવેદન વિશે સાક્ષી આપી હતી અને જેમાં અપીલકર્તાને સંડોવ્યો હતો, તેમના પુરાવાથી વિધિવત રીતે સાબિત થયો છે.

૨૯. વર્તમાન મામલામાં, ફરિયાદ પક્ષની વાર્તાને પ.વ. નં. ૨, ૪ અને ૬ની સાક્ષીએ સમર્થન આપ્યું છે અને મૃતક દ્વારા પોતે લખેલી આત્મહત્યા નોંધ આંક ડી–૧ થી ડી–૩ દ્વારા પણ તેની પુષ્ટિ થાય છે. તેથી, નીચલી અદાલત આરોપીઓ નં. ૧ થી ૩ને તેમના વિરુદ્ધ લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છૂટકારો આપવા માટે યોગ્ય નહોતી. તેથી, શ્રી પ્રજાપતિ, શ્રી રાઠોડના વિદ્વાન વકીલ, મૂળ આરોપીઓ નં. ૧ થી ૩–પ્રતિવાદીઓ તરફથી, તેમને સજા અંગે સાંભળવા માટે ૦૯.૦૨.૨૦૧૫ના રોજ તેમના અસીલોને આ અદાલતમાં હાજર રાખશે. તેથી, ૯મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ સુધી મુલતવી.

(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયાધીશ)

ઉમેશ

Translation of this Judgement has been provided by M/S

Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.

==

<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER</u>: *<u>The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.</u>*